MALTA

QORTI TAL-APPELLI CIVILI (INFERJURI) MALTA

ONOR. IMHALLEF CARUANA DEMAJO GIANNINO

Seduta ta' 17 ta' Ottubru, 2002

Appell Civili Numru. 1211/1998/1

***Fogg Insurance Agencies Limited* g]an-nom u in rappre\entanza tas-so`jetà estera *Avon Insurance p.l.c.* kif surrogata fid-drittijiet ta' l-assikurat tag]ha Luciano Abela abba\i tal-polza ta' assikurazzjoni tat-tip *comprehensive* u tal-li[i; u l-istess Luciano Abela**
versus
Andrew Borg

Dan huwa appell minn sentenza li `a]det talba ta' l-atturi-appellanti g]all-]las ta' danni li sofrew f'in`ident tat-triq li jg]idu li se]] bi]tija tal-konvenut.
L-atturi-appellanti talbu l-]las ta' tliet mija u sitta u tmenin lira u sebg]a u erbg]in `ente\mu (Lm386.47) u ta' ]amsa u g]oxrin lira (Lm25) b]ala danni li sofrew meta l-vettura GFA 123, proprjetà ta' l-attur-appellant Luciano Abela u assikurata mas-so`jetà assikuratri`i attri`i-appellanti, intlaqtet mill-ambulanza M-1028(M) misjuqa mill-konvenut-appellat fi Triq il-Kappillan Mifsud, il-}amrun, kantuniera ma' Triq Vincenzo Bugeja, fit-22 ta' Marzu 1997.

Il-konvenut-appellat ressaq l-e``ezzjoni illi hu ma kienx ja]ti g]all-in`ident.

Il-]abta [rat hekk:

L-attur-appellant Abela kien fi Triq il-Kappillan Mifsud, il-}amrun, u kien sejjer jilwi lejn il-lemin biex jid]ol fi Triq Vincenzo Bugeja. Xehed li qabel ma lewa waqaf, xeg]el l-*indicator*,]ares fil-mera u ra li kien hemm karrozza warajh, u beda jilwi billi ma kinux [ejjin karrozzi mill-fa``ata. Dak il-]in qala' daqqa u ra l-ambulanza ma]buta mieg]u; dak il-]in ukoll, mad-daqqa, beda jisma' s-sinjal akustiku ta' l-ambulanza.

Il-konvenut-appellat xehed illi s-sinjali akustiku u luminu\ ta' l-ambulanza kienu mixg]ula minn \mien qabel il-]abta, u mhux, kif qal l-attur-appellant, inxteg]lu mal-]abta.

L-ewwel qorti, fis-sentenza tas-27 ta' {unju 2001 li minnha sar dan l-appell, wara li qalet illi "l-ver\jonijiet huma g]al kollox dijametrikament opposti, u konsegwentement tqis li l-atturi ma pprovawx il-ka\ tag]hom skond il-li[i", `a]det it-talbiet ta' l-atturi-appellanti.

Dawn appellaw mis-sentenza b'rikors tas-17 ta' Lulju 2001, u l-konvenut-appellat wie[eb fl-1 t'Awissu 2001.

L-aggravji ewlenin ta' l-atturi-appellanti huma illi l-ewwel qorti waslet g]all-konklu\joni tag]ha bla ma g]amlet apprezzament sew tal-fatti, u s-sentenza ma hix motivata g]ax il-qorti stra]et biss fuq l-asserzjoni illi x-xhieda mog]tija mill-partijiet huma "dijametrikament opposti" bla ma g]amlet anali\i kif imiss tax-xiehda. Ma hemm xejn inverosimili jew inkonsistenti fix-xiehda ta' l-atturi-appellanti, u d-diskrepanzi bejn din ix-xiehda u dik tal-konvenut-appellat ma humiex tali li jistg]u jwasslu g]a`-`a]da tat-talbiet ta' l-atturi-appellanti min]abba nuqqas ta' provi. Barra minn hekk, fix-xiehda tal-konvenut-appellat hemm inkonsistenzi li kien imisshom wasslu lill-ewwel qorti biex ma temmnux.

Fit-twe[iba tieg]u l-konvenut-appellat insista illi hu kellu s-sinjali, akustiku u luminu\, mixg]ul biex juri li kien fuq emer[enza — fil-fatt kien qieg]ed i[orr pazjenta li kienet te]tie[kura medika ur[enti — u g]alhekk l-attur Abela kien imissu ta] il-prijorità. Kien g]alhekk in-nuqqas ta' attenzjoni ta' l-attur Abela li wassal g]all-in`ident.

Din il-qorti taqbel mas-sottomissjoni ta' l-atturi-appellanti illi l-motivazzjoni tas-sentenza li minnha sar l-appell ma

hix tajba u bi\\ejjed biex twassal g]a`-`a]da tat-talbiet tag]hom. Il-fatt illi hemm konflitt ta’ xiehda —]a[a li niltaqg]u mag]ha spiss f’kaw\i kontestati — \gur ma g]andux iwassal biex, g]alhekk biss, il-qorti ti`]ad it-talbiet ta’ l-attur bla ma tqis sew ix-xiehda biex tara liema wa]da mill-ver\jonijiet x’aktarx hija tajba. Li kieku motivazzjoni b]al dik li tat l-ewwel qorti kienet tajba u bi\\ejjed, kieku kien ikun prattikament impossibbli illi kaw\a kontestata qatt tintreba] mill-attur!

Naturalment, il-fatt illi l-motivazzjoni tas-sentenza li minnha sar l-appell ma hix tajba u bi\\ejjed ma jfissirx illi, g]alhekk biss, g]andhom jintlaqg]u t-talbiet ta’ l-atturi-appellanti. Din il-qorti sejra g]alhekk tag]mel hi stess l-e\er`izzju ta’ anali\i li kien imissu sar mill-ewwel qorti ladarba ma jidhrilhiex illi, f’dan il-ka\, hemm dawk i`-`irkostanzi e``ezzjonali msemmija fl-art. 233 tal-Kodi`i ta’ Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili li kienu jwassluha biex tibg]at il-kaw\a lura lill-ewwel qorti.

F’ka\ normali, il-manuvra tal-konvenut, li resaq lejn il-lemin tat-triq biex b’velo`ità qawwija jil]aq u jissorpassa vettura li kienet sejra tilwi lejn il-lemin, ma kinitx manuvra g]aqlija; dan ma [arax f’sitwazzjoni fejn \ew[vetturi kienu g]addejjin f’karre[[jati g]alihom u dik li kienet fuq ix-xellug da]let fuq il-karre[[jata ta’ l-o]ra u hekk]olqot ostakolu; hija sitwazzjoni ta’ sorpass fejn is-sorpass ma kienx g]aqli li jsir.

Dan i\da ma kienx ka\ normali g]ax il-vettura tal-konvenut-appellat kienet ambulanza [[orr pazjenta li kienet te]tie[kura ur[enti, u g]alhekk kien id-dmir tal-vetturi l-o]ra li jrekknu biex i`edulha t-triq, basta, naturalment, l-ambulanza turi, bis-sinjali akusti`i u luminu\i ma]suba g]alhekk, li kienet qieg]da tag]ti servizz ta’ emer[enza.

Qieg]ed proprju hawnhekk il-konflitt bejn i\-\ew[partijiet, g]ax waqt illi l-atturi-appellanti jg]idu illi s-sinjali ta’ l-ambulanza kienu nxteg]lu biss meta kienet [à saret il-]abta, il-konvenut-appellat ig]id illi kienu mixg]ula minn \mien qabel.

L-atturi-appellati qeg]din ig]idu illi hemm inkonsistenza fil-ver\joni tal-konvenut-appellat u li min]abba f’hekk dan ma g]andux jitwemmen.

Fil-fatt, meta, minnufih wara l-]abta, il-konvenut-appellat g]amel stqarrija lill-uffi`jal tal-pulizija li mar fuq il-post, kien qal illi s-sinjal akustiku kien xeg]lu meta kien madwar

mitejn metru ’l bog]od mill-vettura ta’ l-attur Abela. Is-sur[ent li]a l-istqarrija tal-konvenut xehed hekk:

Qalli li kien fuq emer[enza mir-Rabat g]all-Isptar San Luqa … … … Qalli li l-*hazard lights* u l-bozza kienu l-]in kollu jixg]elu i\da s-sirena kien jixg]elha meta jiltaqa’ mat-traffiku. Dan qalli wkoll li fi Triq Pietru Pawl Mifsud [*recte*, Triq il-Kappillan Mifsud], madwar mitejn metru ’l bog]od mill-vettura li]abat mag]ha, qalli li xeg]el is-sirena … … …[1]

Meta xehed quddiem l-ewwel qorti, i\da, il-konvenut-appellat u x-xhieda tieg]u taw ver\joni differenti g]ax qalu illi s-sinjali kienu mixg]ula l-]in kollu minn meta]ar[u mill-isptar sabiex ji[bru l-pazjenta sa meta saret il-]abta. Meta xehed fil-5 ta’ Di`embru 2000 il-konvenut-appellat qal hekk:

Rigward dwal ng]id li kelli kollox. Kelli d-dwal blu tas-saqaf jixg]elu, il-fanali l-kbar, u kelli l-*hazard lights* mixg]ulin ukoll. Is-sirena kienet mixg]ula u kienet ilha mir-Rabat.[2]

Ix-xhud George Vassallo, *nursing aide* li kien riekeb fl-ambulanza, xehed hekk:

L-ambulanza a]na u sejrin lura l-isptar kienet bid-dwal kollha mixg]ulin bis-sirena b’kollox. Lanqas intfew; tlaqna mill-emer[enza bihom u er[ajna irritornajna bihom mixg]ulin kollha.[3]

Huwa minnu illi hemm konflitt bejn dak li qal il-konvenut-appellat lis-sur[ent ftit minuti biss wara l-]abta, u dak li hu u x-xhieda tieg]u qalu meta xehdu quddiem il-qorti. Madankollu, din il-qorti ma jidhrilhiex illi dan il-konflitt g]andu jwassalha g]all-konklu\joni awtomatika illi d-dwal u s-sinjal akustiku ta’ l-ambulanza kienu mitfijin qabel il-]abta. F’dan il-kuntest, huwa relevanti]afna dak li xehdu \ew[passi[[ieri li kienu ma’ l-attur Abela dak in-nhar ta’ l-in`ident.

Martha Azzopardi, li kienet riekba wara, xehdet hekk:

---

1 Ara x-xiehda tas-Sur[ent 768 Silvio Brincat fis-seduta ta’ l-1 ta’ {unju 2000, *fol.* 49.

2 *Fol.* 70.

3 *Fol.* 72.

Kont riekba wara u mal-]abta smajt kemm kemm is-sirena, daqsxejn \g]ira. Qabel, is-sirena ma smajthiex; ma smajthiex g]ax ma kinitx qed iddoqq.[4]

Xehdet ukoll Martha Abela, mart l-attur Abela, li wkoll kienet riekba wara:

Ir-ra[el tieg]i qabel ma da]al g]al Vincenzo Bugeja Street waqaf, u kif beda jsuq]assejna daqqa u mad-daqqa smajna tikka \g]ira tas-sirena ta' l-ambulanza.[5]

Il-fatt illi meta l-ambulanza kienet ma]buta mal-karrozza tag]hom, bis-sirena dak il-]in \gur, *ex admissis*, mixg]ula, dawn ix-xhieda semg]uha biss "kemm kemm", "daqsxejn \g]ira", u "tikka \g]ira", jixhed illi, g]al xi ra[uni jew o]ra, jew g]ax il-karrozza kellha t-twieqi mag]luqin sew, jew g]ax kien hemm xi]sejjes o]ra fiha, jew g]al xi ra[uni o]ra, il-]sejjes [ejjin minn barra ma kinux jinstemg]u sew minn [ewwa. Jekk is-sinjal akustiku ta' l-ambulanza bilkemm instema' meta l-vetturi kienu ma]butin ma' xulxin, ma tkunx]a[a kbira jekk l-attur Abela ma semg]ux meta l-ambulanza kienet g]adha aktar 'il bog]od.

Barra minn hekk, g]alkemm din il-qorti temmen illi x'aktarx illi s-sinjal akustiku ma kienx mixg]ul il-]in kollu, is-sinjali luminu\i x'aktarx li kienu, u g]alhekk kien nuqqas ta' attenzjoni ta' l-attur Abela li ma rahomx.

G]al dawn ir-ra[unijiet, billi ma hix sodisfatta illi lill-atturi-appellanti se]]ilhom illi juru illi l-in`ident se]] bi ]tija tal-konvenut-appellat, il-qorti ti`]ad l-appell, tikkonferma s-sentenza appellata, u tikkundanna lill-atturi-appellanti j]allsu l-ispejje\ ta' dan l-appell ukoll.

Giannino Caruana Demajo	Connie Micallef
Im]allef	Dep. Re[.

4 Ara x-xiehda ta' Martha Azzopardi fis-seduta tat-23 ta' Settembru 1999, *fol.* 29.

5 Ara x-xiehda ta' Martha Abela fis-seduta tat-23 ta' Settembru 1999, *fol.* 31.